

**RIJASET ISLAMSKJE ZAJEDNICE U BOSNI I HERCEGOVINI
VJERSKOPROSVJETNA SLUŽBA
SARAJEVO**

**ISLAMSKA VJERONAUKA
NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA
II RAZRED
OSMOGODIŠNJE I DEVETOGODIŠNJE OSNOVNE
ŠKOLE
(1 sat sedmično)**

(Ovaj Nastavni plan i program Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini usvojio je i propisao za upotrebu: zaključkom broj 2387/2006 od 19.06.2006. /od I-III razreda/, zaključkom broj 1247/07 od 26.03.2007. /za IV razred/, zaključkom broj 0143-01/08 od 13.05.2008. /za V razred/ i zaključkom broj 184/09 od 21.01.2009. /za VI razred)

Rukovodilac: Mr. Muharem Omerdić

Sarajevo, 2009.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM VJERONAUKA ZA II RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

(1 sat)

Uvod

Aktivnost planiranja i programiranja nastave islamske vjeronauke za II razred utemeljena je na razumijevanju prirode razvojnih procesa koji se odvijaju na tom uzrasnom periodu. Iz spoznaje i osjećanja procesa razvoja izvedeni su primjereni principi nastave islamske vjeronauke u II razredu. Iako je pregled razvojnih procesa ponuđen kroz pojedine dimenzije, ne gubi se iz vida da je razvoj jedne dimenzije pod utjecajem a jednako tako i on utječe na razvoj drugih dimenzija. Nomotetske norme treba interpretirati kao fleksibilne okvire, a osjetiti pojedinačno, konkretno dijete sa njegovom posebnošću, stilom učenja, osobenim porodičnim okruženjem.

Shodno modelu razvojnog kurikulumu, nastavnik bira, uvažavajući princip korelacije s nastavnim sadržajima drugih predmeta, odnosno podudarnosti s nekim datumskim događanjima, kad će realizirati sljedeće nastavne sadržaje: tematska područja: "Priroda je Božiji dar" i "Mubarek dani" te socijalne akcije: "Posjeta bolesnom drugu" i "Oplemenimo školsko dvorište".

U spoznajnom području razvojni kvalitet perioda sedme i osme godine života obilježen je početkom operativnog mišljenja, konkretnim logičkim operacijama pri čemu percepcija ima još uvijek značajnu ulogu. Otud nužnost nuđenja djeci znanja koja im odgovaraju i koja su izložena na način na koji bi ih mentalni kvalitet tog perioda mogao asimilirati. Pritom, spoznajne i osjećajne strukture su dva aspekta jednog cjelovitog procesa i zato je već i interes djeteta za neku pojavu znak njene asimilacije u djetetov mentalni obrazac. Upravo je temeljni izazov kreatora kurikulumu za ovaj uzrast kako iskoristiti djetetove prirodne interese u procesu planiranja nastavne ponude?

Socijalni i emocionalni razvoj obilježava intenzivan poriv djeteta da ovlada poštovanjem odraslih i starije djece, snažan poput poriva jednogodišnjeg djeteta da prohoda. Otud je razvojni izazov ovog perioda u borbi između razvoja osjećaja kompetentnosti ili osjećaja manje vrijednosti. Nerealna očekivanja prema djetetu oslabiće njegovu motiviranost i snažno narušiti samopouzdanje.

Razvoj moralnosti karakterizira početak procesa koji će trajati tokom cijelog života, procesa razlučivanja istine od laži. Novooblikovano osjećanje savjesti veoma je intenzivno, doslovno tako da, naprimjer, i svaku malu pogrešku dijete može smatrati teškim prijestupom koji zaslužuje strogu kaznu. Važno je umjeti pomoći mu da realno prihvati pogrešku i iznađe način da je ispravi.

Da li se nastava islamske vjeronauke u I razredu uobličila u doživljaj "čvrste pozadine" koja pruža podršku, bdije, obećava? Pozitivna osjećanja prema islamskoj vjeronauci kao prvenstveno novom, drukčijem komunikacijskom činu u II razredu treba ojačati, proširiti. Vjeronauka će uspjeti u tom ukoliko ponudi pitke, bliske sadržaje svijetu sedmogodišnjaka i ukoliko to učini na način koji djeca prepoznaju svojim - aktivan, apstrakciju približiti i mogućnošću dječije tjelesne akcije, osmisliti kontekst u kojem znanje treba razumjeti, razigrati djecu.

Kurikulumska pozadina ovakve intencije objedinila je najnovija didaktička saznanja koja proizlaze iz teorije, istraživanja i odgojne prakse s jedne i govora islama s

druge strane. Potpuno pripadajuće islamu je oblikovati sedmogodišnjaku koncept poštenja za kojim on razvojno žudi, ili naučiti ga da se nosi s greškom, naučiti ga kako je nadići.

Cilj nastave vjeronauke

Cilj islamske vjeronauke u II razredu je osvijestiti pitanja i začeti proces odgovaranja na razvojne preokupacije ovog uzrasta, a sve obgrljujući prirodnim kontekstom islamskog učenja. Na takav, uzrastu primjeren način, učenici će produbiti i proširiti početne predstave o islamu, i to na spoznajnoj, osjećajnoj i ponašajnoj ravni.

Zadaci vjeronauke

- otkriti učenicima mogućnost posmatranja svakodnevnog, iskustvenog u duhu vrijednosti islama;
- približiti učenicima značenje islama;
- osvijestiti važnost zajedništva iz dvostruke perspektive: svijeta iskustva sedmogodišnjaka i islamskog sistema vrijednosti;
- senzibilizirati ih za uočavanje promjena u prirodi kao znakova Allahove milosti;
- razvijati kod učenika emotivnu naklonost prema Muhammedu, a.s.;
- ukazati učenicima na prostor obraćanja Allahu, dž.š.;
- otkriti dimenziju radovanja, zajedništva, saosjećanja u posebnim, mubarek, danima;
- islamom široko, bogato, uokviriti djetetu značajne relacije: prema čovjeku, biljkama i životnjama;
- uvesti ih u temeljne postulate interkulturalnog odgoja.

PROGRAMSKA STRUKTURA PREDMETNIH SADRŽAJA

1. RADOST PONOVRNOG SUSRETA

- Dova za nastavak druženja na vjeronauci.
- Doživljaj s raspusta- osjetio sam da me Allah voli.
- Razglednice moje domovine.

Didaktičke naznake:[2]

- Vjeronauku početi sa dovom Allahu: Euza, Bismilla i Rabbi jessir;
- potaknuti oblikovanje relaksirajuće atmosfere u razredu u kojoj učenici bez ustezanja i straha iznose svoja iskustva i doživljaje;
- doživljaji sa raspusta sa dragim učenicima i njihova analiza na vjeronauci produžuje njihova ugodna osjećanja;
- nastavnik će iznošenjem jednog svog doživljaja u kojem je osjetio da ga Allah voli pomoći učenicima u pravilnom razumijevanju onoga što se od njih traži i animirati učenike za iznošenje svojih doživljaja;
- sakupiti što veći broj različitih razglednica iz BiH, akcenat staviti na one koje predstavljaju kulturnu i vjersku baštinu, arhitekturu, prirodna bogatstva i ljepote te organizirati, ovisno od situacije i naviknutosti na različite sociološke oblike nastavnog

rada, razgovor i analizu kulturnih, vjerskih i prirodnih ljepota naše domovine (učeničko istraživanje);

- koristeći pjesmu: "Selam, selam" Edina Pandura u svečanoj, učenicima dragoj, atmosferi ponoviti sve što je poznato učenicima o Selamu - pozdravu spasa i mira.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Usvojenost Euze, Bismille i dove Rabbi jessir;
- razvijenost osjećaja za potrebu stalnog obraćanja Allahu;
- sposobnost zapažanja, uživljanja, divljenja i razumijevanja;
- Razvijenost osjećanja postojanja brige i ljubavi Allaha, dž.š.;
- nivo razvijenog poznavanja i ljubavi prema domovini;
- usvojenost značenja pojma selam, načina nazivanja selama u različitim situacijama.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik:* opisivanje doživljaja sa raspusta, opisivanje doživljaja na posjetama gradovima u BiH i o prirodnim ljepotama domovine.
- *Moja okolina:* koreliranje sa nastavnim sadržajem "Drugi smo razred", te "Moja zemlja se zove Bosna i Hercegovina".
- *Likovni odgoj:* Likovno izražavanje na temu: Moj raspust - gdje sam ga proveo.
- *Muzički odgoj:* pjevanje pjesme "Selam, selam".

2. ISKRENO PRIJATELJSTVO

- Svako od nas je neponovljivo Allahovo djelo.
- Važnost uzajamnog potpomaganja.
- Moj prijatelj.

Didaktičke naznake:

- Potaknuti razmišljanje kod učenika da je čovjek najsavršenije Allahovo stvorenje, poredeći ga u komparativnim razlikama i prednostima sa drugim stvorenjima;
- opisivanje prijateljevih osobina;
- likovno izražavanje na temu: Moj prijatelj;
- metodički oblikovana interpretacija prigodnih priča o prijateljstvu (uzrastu primjereni zahtjevi pri analizi književnih tekstova su sljedeći: zapažanje teme događaja - radnje; zapažanje likova, njihovih osobina i postupaka, i to osnovno na izrazitim primjerima; zauzimanje stava prema likovima u njihovim postupcima);
- hadisi o prijateljstvu i međusobnom pomaganju;
- analizirati Poslanikovu, a.s., izreku "Allah pomaže svome robu dok on pomaže svome prijatelju";
- analizirati Poslanikovu, a.s., izreku: "Nećete ući u Džennet dok se međusobno ne budete voljeli."

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Razumijevanje pojmova "prijatelj" i "prijateljstvo";
- usvojenost osobina iskrenih prijatelja;
- razvijenost osjećaja za pomaganje drugome;

- otvorenost i spremnost na prijateljstvo;
- usvajanje spremnosti i načina uspostavljanja i raskidanja iskrenih prijateljstava;
- usvajanje načina čuvanja iskrenih prijateljstava.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: opisivanje prijatelja, jezičko izražavanje na temu: Moj najbolji prijatelj, tema za samostalni rad učenika u saradnji sa roditeljima: Iskreno prijateljstvo je...;
- *Likovni odgoj*: likovno izražavanje na teme: moj prijatelj, moja mahala, moja čaršija, moje selo...

3. ISLAM JE NAŠA VJERA

- Islam - pravilno razumijevanje riječi islam? (Predanost Allahu).
- Šehadet - svjedočenje pripadanja islamu.
- Džemat - zajedništvo muslimana (porodica, razred, džamija).

Didaktičke naznake:

- Aranžirati relaksirajuću atmosferu u razredu u kojoj učenici bez ustezanja i straha iznose svoje predstave o islamu;
- interpretacijsko-analitičko komuniciranje izabranih tekstova i prigodnih priča (apstrahiranje pouke, analiza osjećanja);
- interpretacija ilahija: "Šehadet" i "Kad ja pođoh u džamiju";
- razgovarati o zajedničkoj podlozi kvaliteta zajedništva u porodici, razredu, komšiluku;
- organizirati posjete džamijama s ciljem začimanja novog pogleda na džamiju - kao na centar oko kojeg se ljudi okupljaju.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Razumijevanje pojma islam;
- ugodno osjećanje (konotativna dimenzija) prema pojmu islama;
- zapamćivanje i razumijevanje Šehadeta;
- shvatanje pojma džemat;
- pozitivno osjećanje džemata;
- primjena naučenog o zajedništvu u svojoj participaciji u porodici, razredu, komšiluku...

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: analiza i interpretacija priča, pisanje kraćeg sastava ili pjesmice na teme: ja sam musliman, moj prvi ulazak u džamiju, pravilno recitiranje ilahije i pjesmice.
- *Likovni odgoj*: likovno izražavanje na teme: moja najdraža džamija, bojenje bojanki i materijala sa prizorima iz razreda, porodice, džamije...
- *Muzički odgoj*: uvježbavanje pravilnog učenja ilahije "Šehadet" i pjesmice "Kad ja pođoh u džamiju".

4. PRIRODA JE BOŽIJI DAR

- Proljeće:

- Allah oživljava zamrlu prirodu.
- Otkud raznobojno cvijeće? - promatranje, uočavanje.
- Opiši proljeće i njegove darove.
- I cvrkut ptica Allaha slavi.
- Ljeto:
- Zašto sunce tako jako sija?
- Dani su dugi a noći kratke.
- Jesen:
- Zašto lišće žuti?
- Ko daje rumenilo Suncu, oblake i kišu?
- Ko daje tako sočne i lijepe plodove?
- Zima:
- Milioni pahuljica iz obilja Božijeg stvaranja spuštaju se na zemlju.
- Snijeg. Led. Ledenice.

Didaktičke naznake:

- Uočavajući promjene u prirodi kroz izmjenu godišnjih doba, što integrirajuće prate svi nastavni sadržaji, odabrati za realizaciju odgovarajući sadržaj iz tematskog područja;
- interpretacijsko-analitičko komuniciranje izabranih tekstova, prigodnih priča, pjesmica i lutkokaza (apstrahiranje pouke, po mogućnosti likovno izražavanje shvaćenog);
- interpretacija ilahije: 'Puhnuće behar';
- animirati i organizirati učenike za istraživački pristup prema prirodi;
- ukazati na rafiniranost gledanja na prirodu iz perspektive islama: npr. kiša ne pada, kiša nam biva spuštena...;
- potaći učeničku kreativnost: npr. izložbe cvjetnih aranžmana, oblika u snijegu, lišća...

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Probuditi osjetljivost za zbivanja, promjene u prirodi;
- razvijati učenikove promatračke sposobnosti, sposobnosti zapažanja pojedinačnog, tipičnog, karakterističnog:
 - auditivni elementi (cvrkut ptica),
 - vizuelni elementi (dostupni sluhu, dostupni vidu),
 - alfaktivni elementi (dostupni njuhu),
 - gustativni elementi (dostupni okusu),
 - taktilni elementi (dostupni dodiru, opipu),
 - kombinirani senzorni elementi;
- osposobljavati učenike za misaone operacije: uočavanje, razlikovanje, imenovanje;
- bogatiti rječnik učenika i razvijati sposobnosti izražavanja;
- proizvesti početni senzibilitet za dimenziju Božijeg određenja zbivanja u prirodi;
- razbuditi aktivan, kreativan kvalitet odnosa prema prirodi (učesće u projektima);
- stimulirati finoću, nijansiranost upotrebe jezičkih sredstava pri govorenju o prirodi.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: pravilno artikuliranje priča i doživljaja o godišnjim dobima, pisanje kraćih sastava o godišnjim dobima.
- *Moja okolina*: korelacija s nastavnim sadržajem "Vremenske pojave";
- *Likovni odgoj*: likovno izražavanje na temu o prirodi i mahali u različitim godišnjim dobima;
- *Muzički odgoj*: uvježbavanje pravilne muzičke interpretacije ilahije "Puhnuće behar".

5. NAŠ VJEROVJESNIK MUHAMMED, A.S.

- Posebnost Muhammeda, a.s., u dječaćkom dobu.
- Rani gubitak roditelja.
- Salavat na Poslanika, a.s.

Didaktičke naznake:

- Na uzrastu primjeren način pripovijedati o djetinjstvu Muhammeda, a.s.;
- ukazujući na uzorite primjere u kojim je Muhammed, a.s., nadilazio teškoće u djetinjstvu, poticati učenike na konstruiranje vlastitih modela suočavanja s životnim teškoćama;
- naučiti ih načinu donošenja salavata na Muhammeda, a.s.;
- poticati učeničko osjećanje ljubavi prema Muhammedu, a.s.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Pričanje zapamćene i shvaćene dječije priče o Muhammedu, a.s.;
- analiza priče, apstrahiranje pouke;
- memoriranje salavata;
- promjene u ponašanju za koje su učenici motivirani naučenim o Muhammedu, a.s.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: pravilno artikuliranje i izražajno čitanje priča o vjerovjesniku Muhammedu, a.s.
- *Likovni odgoj*: bojenje Poslanikove džamije u Medini.
- *Muzički odgoj*: uvježbavanje pravilnog i melodičnog učenja salavata.

6. SVEOBUHVAATNA JE ALLAHOVA MILOST

- Voda kao blagodat za održavanje čistoće i zdravlja.
- Abdest (pravilo uzimanja abdesta i njegov značaj).
- Zdravlje je Allahov dar.
- Posjeta bolesnom prijatelju (socijalna akcija).

Didaktičke naznake:

- Organizirati obilazak: rijeke, česme, šadrvana, izvora, potoka... (zavisno o hidrografskim karakteristikama mjesta);
- improvizirati česmu i uvježbavati abdestne radnje;
- interpretacijsko-analitičko komuniciranje izabranih tekstova, prigodnih priča, pjesmica i lutkokaza (apstrahiranje pouke, po mogućnosti likovno izražavanje shvaćenog);

- zajednička posjeta stomatologu (edukacijsko-prevencijski karakter);
- dosljedna pažnja kad je bilo ko u razredu bolestan (posjete, redovni raporti o zadaći, obavezama);
- problemsko-kreativno komuniciranje o zdravoj hrani;
- razgovori o učeničkim navikama vezanim za odlazak na spavanje.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Učenikovo razumijevanje važnosti vode u čovjekovom životu: šta znači voda u njihovom životu;
- revnosnost higijenskih navika;
- naučen način uzimanja abdesta;
- shvaćanje značenja abdesta;
- shvaćena pouka ponuđenih tekstova;
- učešće i zalaganje u socijalnim akcijama, zajedničkom istraživačkom projektu;
- ispravan odnos prema odlasku na spavanje: vrijeme, higijenske pretpostavke...

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: pravilno artikuliranje glasova, riječi i rečenica u komuniciranju o zdravoj hrani, pravilno artikuliranje priča i njihova analiza, pravilno recitiranje pjesmica.
- *Moja okolina*: koreliranje s nastavnim sadržajima "Svojstva vode u pojedinim agregatnim stanjima" i "Ljudsko tijelo".
- *Likovni odgoj*: slikanje ambijenta čiji je sadržaj i rijeka, crtanje ili bojenje česme, šadrvana, izvora, potoka, bojenje slikovnice o higijeni i abdestu.

7. KAKO SE MUSLIMAN OBRAĆA ALLAHU, DŽ.Š.

- Namaz: moja zahvalnost Allahu, dž.š.
- Dova: traženje pomoći od Allaha Uzvišenog.
- Fatiha: memoriranje i značenje.
- Tespah (značenje tespihskih riječi, i riječi Mašallah...).
- Sura Ihlas.
- Sura Kevser.

Didaktičke naznake:

- Heuristički razgovor o namazu: da li su učenici nekada klanjali ili vidjeli klanjanje, šta osjete dok posmatraju nekog ko klanja, šta osjete a šta učine kad začuju ezan...?;
- predavačko komuniciranje namaza kao vida zahvalnosti Allahu, dž.š.;
- dova: značenje, forma, jednostavne Poslanikove dove (analitičko-interpretacijski komunikacijski sistem);
- učenje Fatihe: memoriranje i razumijevanje;
- poticanje djece da svoje obraćanje Allahu, dž.š., oblikuju u svoju dovu;
- uz tespih, naučiti šta znače tespihske riječi;
- interpretacijsko komuniciranje i zapamćivanje sure Ihlas;
- interpretacijsko komuniciranje i zapamćivanje sure Kevser.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Znanje o namazu: broj dnevnih namaza, ezan kao poziv na namaz;
- razumijevanje značenja namaza kao mogućnosti neposredne komunikacije sa Stvoriteljem;
- umijeće iskenog, kreativnog oblikovanja osobne dove;
- zapamćena i shvaćena Fatiha te sure Ihlas i Kevser;
- razumijevanje značenja tespihskih riječi;
- prepoznati dječiju zainteresiranost za ezan, namaz, dovu, tespih...

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik:* pravilno artikuliranje i izražajno čitanje tekstualnog sadržaja, pisanje kraćih sastava na temu: moj prvi namaz, izražajno oblikovanje dove, izražajno interpretiranje i memoriranje sura.
- *Likovni odgoj:* likovno izražavanje na teme: moj tespih, džemat na namazu, ja ili vjernik u dovi.
- *Muzički odgoj:* uvježbavanje pravilnog i melodičnog učenja Fatihe.

8. MUBAREK-DANI

- Mevlud - Rođenje Muhammeda, s.a.v.s.;
- muslimanska nova godina,
- Ramazan - napravite zajednički iftar,
- Lejletu-l-Kadr - Noć Kur'ana;
- Bajrami - dani radosti;
- Dan šehida.

Didaktičke naznake:

- Prigodno organiziranje učeničkog obilježavanja mubarek-dana: literarni program, izložbe...;
- učeničko istraživanje načina obilježavanja mubarek-dana u konkretnoj sredini;
- aranžiranje gostovanja starijih osoba koje umiju govoriti o načinu obilježavanja mubarek-dana nekad i danas;
- interpretacijsko-analitičko analiziranje odabranih tekstova, prigodnih priča, pjesmica i lutkokaza (apstrahiranje pouke, izražavanje doživljaja);
- interpretacija ilahije "Bajram dođe";
- uz obradu nastavne teme "Dan šehida" planirati obilazak šehidskog mezaristana, upućivanje dove Allahu, dž.š.;
- animiranje roditelja da na principima partnerstva porodice i škole učestvuju u obilježavanju mubarek-dana.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Angažiranje učenika u projektima obilježavanja mubarek-dana;
- učešće u istraživačkim projektima motiviranim interesom za mubarek-dane;
- razumijevanje prigodnih tekstova.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: pravilno artikuliranje glasova, riječi i rečenica u komuniciranju o mubarek-danima, pravilno artikuliranje priča i pjesmica te njihova analiza, pisanje kratkog sastava na temu "Ramazan u mojoj porodici, mahali..."
- *Moja okolina*: koreliranje s tematskim područjem "Praznici", te s nastavnim sadržajem "Prepoznavanje i opisivanje života ljudi u prošlosti i sadašnjosti".
- *Likovni odgoj*: likovno izražavanje na teme mubarek-dana i priprema za izložbe likovnih radova u školi.
- *Muzički odgoj*: uvježbavanje pravilnog i melodičnog učenja ilahije "Bajram dođe".

9. ODNOS PREMA ČOVJEKU - NAJODABRANIJEM ALLAHOVOM STVORENJU

- Moja porodica.
- Odnosi u školi (prema učeniku, učiteljici, školskom osoblju...).
- Briga o komšiji.
- Kako se ophoditi prema pripadnicima drugih vjera?

Didaktičke naznake:

- Heuristično-problemski način pozicioniranja odnosa prema roditeljima: kakav odnos imaju prema svojim roditeljima, kako islam uređuje ovaj odnos, izdvajanje relacije prema majci kao u islamu posebno važne...;
- sistematsko praćenje kvaliteta učeničkih odnosa u školi;
- pisanje literarnih radova/crtanje crteža na temu: obradovao sam svoju sestru/brata;
- Interpretacijsko-analitičko komuniciranje odabranih tekstova, prigodnih priča i lutkokaza (apstrahiranje pouke, analiza osjećanja);
- poticanje i organiziranje zajedničkih projekata čiji bi realizatori bile grupe učenika koje pohađaju konfesionalno različitu nastavu vjeronauke;
- pisanje pisma prijateljstva učenicima u drugom mjestu koji pohađaju konfesionalno različitu vjeronauku.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Primjena naučenog o islamskom kvalitetu odnosa u realnim odnosima u svakodnevnicima;
- ispoljavanje islamskog kvaliteta odnosa u svakodnevnim školskim interakcijama;
- iskrenost, originalnost svjedočenja o odnosu prema bratu, sestri u literarnim i likovnim radovima;
- ispoljavanje odnosa prema komšijama: pozdravljanje, pomaganje, posjećivanje...;
- razumijevanje principa interkulturalnosti u odnosu s pripadnicima druge konfesije;
- manifestiranje islamske kvalitete odnosa prema učeniku u razredu ili školi koji je pripadnik druge konfesije.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: pravilno artikuliranje glasova, riječi i rečenica u komuniciranju o roditeljima, porodici, rodbini; pravilno artikuliranje priča i njihova analiza, pisanje kratkog sastava na teme: moja porodica, majka, baba, brat, sestra, nena; moja učiteljica, moj vjeroučitelj.

- *Moja okolina*: koreliranje s nastavnim sadržajima "Život u školi" i "Uža i šira porodica".
- *Likovni odgoj*: likovno izražavanje na teme: moja porodica, majka, babo, brat, sestra, nena, djed; moja učiteljica, moj vjeroučitelj.

10. VOLIM BILJKE I ŽIVOTINJE

- Kako se odnositi prema životinjama?
- Bosanska avlija - zelenilo i ruže.
- Oplemenimo školsko dvorište (socijalna akcija).

Didaktičke naznake:

- Razgovor s djecom o kućnim ljubimcima;
- učeničko takmičenje za najljepši literarni ili likovni rad o kućnom ljubimcu (analiza radova pretpostavlja isticanje, intenziviranje mjesta koja su sukladna islamom inspiriranim odnosom prema životinjama);
- interpretacijsko-analitičko komuniciranje odabranih tekstova, prigodnih priča i lutkokaza (apstrahiranje pouke, analiza osjećanja);
- zajednička posjeta lijepoj avliji;
- razgledanje fotografija ili prezentacije u Power Pointu koje paradigmatično prikazuju ljepotu uređenja prostora oko kuće;
- interpretacijsko komuniciranje odabranih hadisa: obavezno otkrivanje, označavanje mjesta refleksije shvaćenog u učeničkoj zbilji: "Uređujte svoje avlije" - hadis;
- organiziranje prigodnih socijalnih akcija.

Parametri deskriptivne evaluacije:

- Kvalitet učešća u projektima vezanim za tematsko područje (zainteresiranost, istrajnost, raznolikost...);
- razumijevanje obrađenih tekstova;
- Spremnost za prihvatanje osobina islamskog odnosa prema biljkama i životinjama;
- Ispoljavanje naučenog u životu.

Međupredmetna korelacija:

- *Bosanski jezik*: pravilno artikuliranje glasova, riječi i rečenica u komuniciranju o biljkama i životinjama, pravilno artikuliranje priča i njihova analiza, pisanje kratkog sastava "Moja avlija, kvart", literarno izražavanje na temu: moj kućni ljubimac.
- *Moja okolina*: koreliranje s tematskim područjem "Biljke i životinje".
- *Likovni odgoj*: slikanje ambijenta čiji je sadržaj avlija, ulica, kvart; bojenje bojanki o životinjama, likovno izražavanje na temu: moj kućni ljubimac.
- *Muzički odgoj*: slušanje i uvježbavanje pravilnog i melodičnog pjevanja pjesme "Nek mirišu avlije".

LITERATURA

1. Kur'an, prijevod.
2. Zbirka hadisa.
3. Midhat i Abdulah Čelebić, Ilmihal, Zenica, 1995.
4. Muzička kultura za IV razred osnovne škole.

5. Sabahudin Bećirović, Vježbanka i bojanka za najmlađe, Zenica, 2005.
6. "Moj dan", bojanka br. 1, NID Novi Kevser, Sarajevo, 2002.
7. "Godišnja doba", bojanka br. 2, NID Novi Kevser, Sarajevo, 2003.
8. "Naši bajrami", bojanka br. 3, NID Novi Kevser, Sarajevo, 2004.
9. Udžbenici za II razred osnovne škole.
10. Časopis Kevserko

Po slobodnom izboru nastavnika: priče, bajke, basne i sadržaji iz dječije književnosti.

[1] U koncepciji NPP islamske vjeronauke za II razred priložena didaktička uputstva uz tematska područja treba razumijevati heurističkim poticajem za nastavnika, a ne receptom uspješno primjenjivim bez obzira na osobine konkretne grupe s kojom nastavnik radi.

[2] Razgovori o prirodnim pojavama, tematska cjelina "Put do Allahove milosti", pa i drugi sadržaji (uvjetovano nastavnikovom procjenom i senzibilitetom) realiziraju se u najprimjerenijem vremenskom i situacijskom-antropogenom, sociogenom odsječku, odnosno konkretnom životnom, društvenom ambijentu u kojem se Vjeronauka realizira.

[3] Tragom savremenih zbivanja u školi, nastavnik islamske vjeronauke bi mogao inicirati saradnju s nastavnikom bosanskog jezika ponudivši mu sat metodičke interpretacije priče, pjesme predviđene Vjeronaučnim programom, čime bi obogatio svoje metodičke kompetencije rada na tekstu, razvio kvalitetnu međupredmetnu korelaciju i poticao kolegijalnu saradnju u školi.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

Nastavu vjeronauke mogu izvoditi profesori i nastavnici koji su završili:

1. Fakultet islamskih nauka u Sarajevu (pedagoški ili teološki smjer)
2. Islamski pedagoški fakultet u Zenici ili Bihaću, odsjek za vjeronauku
3. Druge fakultete islamskih nauka priznate od Rijasetu Islamske zajednice u BiH, čije su diplome nostrificirane od strane Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu i položena pedagoška grupa predmeta na ovom fakultetu, uz prethodno završenu jednu od medresa
4. Islamsku pedagošku akademiju

Posebni uvjeti:

Pismena saglasnost nadležnog ureda muftije (shodno odredbi Člana 4. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH)